Carl Asschenfeldt-Hansen

Gullgruben: Tredje Johannes' brev

En bibelforklaring (1903–05)

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Carl Asschenfeldt-Hansen: *Gullgruben: Tredje Johannes' brev* (En bibelforklaring (1903–05)).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 25. november 2026.

Innhold

Innledning til Tredje Johannesbrev 1
589. Apostelen hilser Gajus med kjærlige ord og gleder seg over hans oppriktige kristenliv og trofaste omsorg for misjonærene, som vi skylder å ta oss av (v. 1–8) 2
590. Noen ord om den herskesyke Diotrefes. Avslutning (v. 9–15) 5
Om Carl Asschenfeldt-Hansen 7

Innledning til Tredje Johannesbrev

Med dette tredje brevet er det som med det andre. Det var ikke kjent overalt i oldkirken, men det er jo lett å forklare, siden også dette brevet er så lite og har et så personlig innhold. Likevel taler oldkirkens vitnesbyrd for det meste for at brevet er skrevet av apostelen Johannes. Og likheten mellom Andre og Tredje Johannesbrev er så stor at forfatteren også på den måten tydelig nok viser seg å være den samme.

Dette tredje brevet er skrevet til en mann som het Gajus, og som apostelen var glad i. Særlig uttrykker apostelen sin glede over den trofastheten Gajus viste da han støttet de omreisende evangelistene som arbeidet blant hedningene. Derimot omtaler apostelen en mann i samme menighet som Gajus, som het Diotrefes. Han ville styre og ha den første plassen, og i sin herskesyke satte han seg til og med opp mot apostelen selv og baktalte ham. Misjonærene som apostelen hadde anbefalt menigheten, ville han ikke ta imot, og av all makt prøvde han å hindre andre i å ta seg av dem.

Så slutter brevet med en anbefaling av en mann som het Demetrius, og som nok var den som brakte brevet. Til sist forklarer apostelen hvorfor brevet er så kort: Han håpet snart å komme dit selv. Det er helt på samme måte som Andre Johannesbrev slutter.

Kjernen i brevet er på den ene siden den oppmuntringen til trofast misjonskjærlighet som Gajus' eksempel gir. På den andre siden er det den advarselen mot å ville herske over Guds hjord som Diotrefes' framferd gir oss. Tross brevets korthet er det mye for Guds barn å lære av det.

589. Apostelen hilser Gajus med kjærlige ord og gleder seg over hans oppriktige kristenliv og trofaste omsorg for misjonærene, som vi skylder å ta oss av (v. 1–8)

I v. 1–2 har vi brevets innledning med apostelens gode ønsker for Gajus. Også her kaller apostelen seg «den eldste», som i det andre brevet. Hvem denne Gajus er som apostelen skriver til, vet vi ikke. Det er riktignok nevnt noen med dette navnet i Det nye testamente (se Apg 19,29; 20,4, videre Rom 16,23 og 1 Kor 1,14). Men siden navnet var ganske vanlig, er det helt usikkert om denne Gajus er en av dem som er nevnt tidligere.

I et skrift fra oldkirkens eldste tid fortelles det at apostelen Johannes innsatte en mann ved navn Gajus som biskop i byen Pergamum i Lilleasia (se Åp 2,12). Men det er også usikkert om det er denne Gajus, selv om det ikke er helt usannsynlig.

Apostelen begynner (v. 1) med å uttrykke sin kjærlighet til Gajus. Deretter bærer han fram sine kjærlige ønsker for hans vel, også for hans legemlige helse: at den måtte svare til den velsignede tilstanden sjelen hans var i (v. 2). Sannsynligvis hadde apostelen hørt at Gajus ikke hadde det så godt med helsen.

Skriften glemmer ikke det legemlige. Vår Frelser selv peker i sin bergpreken (Matt 6) på at vår himmelske Far også har vår legemlige nød og vårt behov kjærlig for øye. Legemlig helse og velvære er en god gave fra Gud, men ikke det viktigste. Det går også klart nok fram av ordet her.

I v. 3 begrunner apostelen ønsket sitt for Gajus. Han viser til det gode vitnesbyrdet som brødre som var kommet fra Gajus' by, hadde gitt om sannheten i Gajus' trosliv. Og apostelen stadfester brødrenes vitnesbyrd med sin egen erfaring og visshet om Gajus («slik som du vandrer i sannhet»).

I v. 4 sier apostelen at han ikke kunne få høre noe gledeligere om sine barn enn at de «vandrer i sannheten». Har en erkjent sannheten med hjertet, må det også vise seg i at en vandrer i denne sannheten og fører den ut i livet (se Sal 86,11: «Lær meg, Herre, din vei! Jeg vil vandre i din sannhet»).

I v. 5–6 trekker apostelen fram et særlig trekk ved Gajus' vandring i sannheten, nemlig hans trofaste arbeid for brødrene, «enda de er fremmede», føyer apostelen til. Han tenker særlig på de omreisende misjonærene som hadde vært i Gajus' by. De «har vitnet for menigheten om din kjærlighet», det vil si den menigheten der Johannes oppholdt seg og hadde møtt dem. Det ser ut som disse brødrene på rundreisen sin igjen skulle besøke Gajus' by, for apostelen legger Gajus på hjertet å «hjelpe dem på vei, slik det er verdig for Gud».

Dette begrunner apostelen i v. 7–8. Han viser til at disse brødrene jo «dro av sted for hans navns skyld», og med det må det menes for Jesu navns skyld. Videre viser han til at disse brødrene «ikke tar imot noen hjelp fra hedningene».

Dette siste må ikke forveksles med det apostelen Paulus så på som sin særlige rett: at han de fleste steder av bestemte grunner heller ikke tok noen lønn fra de troende. (Med sin særlig elskede menighet i Filippi gjorde han likevel et unntak, se Fil 4,15.) Men ellers framholder jo den samme Paulus (se 1 Kor 9) at det var helt i orden at evangeliets arbeidere ble lønnet av dem de forkynte Ordet for. Det var jo etter Herrens ord: «For arbeideren er sin føde verd» (Matt 10,10).

Det understreker også apostelen Johannes her (v. 8): «Derfor skylder vi å ta oss av slike», av arbeiderne i Guds rike. Og han peker på det høyeste synspunktet som alt vi får lov til å gjøre for misjonærene våre, kan ses fra: at vi ved det kan «bli medarbeidere for sannheten». Selv om vi ikke drar ut som misjonærer selv, må det likevel være vårt mål å arbeide med for sannhetens og evangeliets framgang ved å støtte utsendingene våre.

Det skal vi gjøre på en måte som er Gud verdig, ikke smålig og motvillig, men med glede og takk. Vi skal se det som en stor nåde for oss selv at en slik hellig forpliktelse hviler på oss kristne. Hedningene derimot må som regel slippe å gi noe så lenge de ennå er hedninger. Ellers misforstår de lett misjonsarbeidet, som om det var en forretning for misjonærene.

Her finner vi uttrykt noen bibelske misjonsprinsipper som alltid gjelder. Hedningene må få evangeliet for ingenting. Men like sikkert er det at så snart de blir kristne, må de læres opp til å kjenne sin hellige forpliktelse og den nåden det er å bære med på arbeidet i Guds rike. Det er ikke bare tanken om at menighetene skal «underholde seg selv», men også forpliktelsen til å gi noe til hjelp for andres frelse som ligger gjemt i dette ordet.

Misjonshistorien har mange vakre eksempler, både fra øyene i Stillehavet og andre steder, på at nystiftede kristne menigheter villig har erkjent dette: Det de selv fikk for ingenting som hedninger, må de også hjelpe dem som ennå er hedninger, til å få for ingenting. Der dette bibelske misjonsprinsippet blir forsømt, vokser det lett opp ugress i de hedningkristne menighetene: krav til misjonærene og krav uten ende, et lunkent og beregnende sinn.

Men for at offerviljen i oss kan bli styrket, skal vi Guds barn feste blikket på disse to tingene: for det første at misjonærene våre har dratt ut for Navnets skyld, for det andre at vi kan «bli medarbeidere for sannheten» ved å støtte dem av hjertet, ved å gi en gave som er Guds sak verdig. Ved det gir Herren oss ikke bare nåde, men også ære (Sal 84,12). Det er en stor ære for oss å få være Guds medarbeidere (1 Kor 3,9).

Hjelp oss hver å gjøre sitt,
hjelp oss søke riket ditt
som det aller første!
Du som gjør den svake sterk,
gjør oss varme for ditt verk,
for det aller største!

590. Noen ord om den herskesyke Diotrefes. Avslutning (v. 9–15)

Var Gajus et vakkert forbilde med sin trofaste og offervillige kjærlighet til brødrene, så står denne Diotrefes sannelig som en advarsel. Hva som var i veien med ham, sier Johannes så treffende med ordene: «som gjerne vil være den fremste blant dem» (v. 9). Vår Frelser har sagt: «Ta plass nederst!» (Luk 14,10), men Diotrefes ville sitte øverst. Og med dette hovmodige sinnet, som jo er av djevelen, følger misunnelsens onde ånd, løgnens og baktalelsens ånd og mye annet vondt.

Dette omtaler apostelen i v. 9–10. Han hadde «skrevet noe til menigheten», antakelig om å støtte brødrene som var ute på misjonsreise. Men Diotrefes «tar ikke imot oss», skriver han. I sin onde ærgjerrighet tålte denne mannen ikke noe ord fra apostelen, og han ser ut til å ha avvist apostelens brev helt. Ellers ville jo Gajus ha kjent innholdet, hvis Diotrefes hadde latt menigheten få kjennskap til apostelens brev.

Hvordan Diotrefes er kommet til å spille en slik rolle i menigheten, vet vi ikke. Men det kan være at han var en velstående mann, og at menigheten hadde samlingsstedet sitt i huset hans. Da kan en bedre forstå at han kunne ha så stor innflytelse. Vi hører jo av v. 10 at han ikke bare selv nektet å ta seg av misjonsbrødrene, men til og med hindret dem som ville gjøre det, ja, drev dem ut av menigheten. Som påskudd har han vel kalt dem som ville noe annet enn han, ulydige og opprørske menighetslemmer.

Apostelen sier at når han kom, skulle han nok dra Diotrefes' gjerninger fram i lyset, også alle de «onde ordene» han prøvde å sverte apostelen med. Johannes hadde sikkert fått disse opplysningene fra den som hadde brakt hans første henvendelse til menigheten. Det har jo bare vært et kort brev, og det er ikke bevart for oss. Det er lett å forklare, for den som brakte det, har sikkert måttet ta brevet med tilbake til Johannes da Diotrefes avviste det.

I v. 11 bruker apostelen denne sørgelige hendelsen til å formane Gajus: «Ta ikke etter det onde, men det gode!» Også når det står godt til med oss, trenger vi likevel formaningen. For vår natur er ond og lar seg lett påvirke og smitte av et dårlig eksempel. Diotrefes ville være hersker over Herrens hjord, slik paven i Roma senere har villet være over hele Guds kirke. Men slike pavenykker er av det onde.

Og den som «gjør det onde», som gir seg over til et slikt ondt sinn, «har ikke sett Gud» (se 1 Joh 3,6). Det hovmodige og herskesyke hjertet har ennå aldri sett seg selv riktig, og derfor har det heller ikke sett Gud som han er. Men «den som gjør det gode», viser seg å «være av Gud». Her i denne sammenhengen må vi ved «det gode» særlig tenke på det ydmyke sinnet.

Det er ikke nok å si «Herre, Herre» og i det ytre ha sin plass i menigheten, kanskje til og med en framstående plass, hvis en likevel søker sin egen ære. I et sinn som er Gud til behag, må det alltid lyde: «Ikke oss, Herre, ikke oss, men ditt navn gi du ære!» (Sal 115,1). Mangler dette sinnet, skal det en dag lyde fra Herren: «Jeg har aldri kjent dere» (Matt 7,23).

I v. 12 omtaler apostelen en mann som het Demetrius, som et vakkert Guds barn. Det var antakelig han som brakte Gajus dette brevet. Om ham sier apostelen at han hadde godt vitnesbyrd «av alle». Med det må menes alle vennene som kjente ham, nok særlig vennene på stedet der Demetrius hørte hjemme.

Og apostelen føyer til: «av sannheten selv». Det var altså ikke bare grunnet på menneskers personlige dom, men sannheten selv gav Demetrius godt vitnesbyrd. Det var Guds Ånd i menigheten, den Guds Ånd som er sannheten, som vitnet for Demetrius sammen med vennene. Og Johannes føyer sitt eget sanne vitnesbyrd til. Hvor godt når alt stemmer sammen i å vitne om at et Guds barn er til å stole på!

Så slutter apostelen (v. 13–15) på samme måte som i sitt andre brev. Han uttrykker håpet om snart å kunne tale ut med Gajus muntlig, og han sender en fredshilsen og en hilsen fra vennene og til vennene. Med «vennene» må selvfølgelig menes venner i Herren. Herrens venner blir også hverandres venner. Dette navnet, venner, bruker de troende jo om hverandre også i våre dager. «Hils vennene, hver enkelt av dem ved navn», står det, og det viser enda tydeligere det hjertelige forholdet til hver enkelt.

Summen av dette lille brevet kan samles i dette ene: «Ikke være herre, men tjene Herren.» Diotrefes er et advarende eksempel på det første, Gajus et oppmuntrende eksempel på det siste.

Ei å tjenes, men å tjene,
derfor Jesus kom hit ned,
bar vår svakhet, våre byrder
og på korset for oss stred;
er det ringe da å vandre
samme vei som Jesus gikk,
og å ofre litt for andre,
når jeg alt for intet fikk?

Om Carl Asschenfeldt-Hansen

1856–1934

Carl Asschenfeldt-Hansen (1856–1934) ble født 28. juni 1856 i Bov ved Flensborg i Sønderjylland. Han var sønn av en prest og vokste opp i Højslev ved Skive. Han tok teologisk embetseksamen i København i 1879. Som ung huslærer på Refsnæs fikk han et åndelig gjennombrudd gjennom vennene i Indre Mission.

Han var prest på Lolland og i Sæby, og fra 1892 til 1896 reiste han som predikant for Indre Mission i Danmark. Senere var han sogneprest i Slemminge-Fjelde, i Nørre Nissum, der han også ledet seminaret, og til slutt i Gjern-Skannerup. Han hørte til kretsen rundt Vilhelm Beck og var en utpreget vekkelsespredikant, luthersk og bibeltro. Han satt i styret for Det Danske Missionsselskab, ledet Sømandsmissionen og redigerte flere misjonsblader.

Hovedverket hans er «Fra Guldgruben. En Bibelforklaring», en gjennomgang av hele Bibelen for vanlige bibellesere, skrevet alene i årene 1894–1905. Han ville, som han sa, «veksle de større sedlene i mindre mynt», det vil si gi menigheten det beste av bibelforklaringen i en enkel og varm form. Hver betraktning har et lesestykke og en utlegning som ofte ender i et salmevers. Verket ble trykt i mange opplag og var mye brukt også i Norge. Han døde i Langå 27. mars 1934.